

ניצוצי יוסף

ניצוצי קודש ואמרות טהורות
שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר זיע"א

ווערדאן

ראש השנה

תשרי תשפ"ה
גליון ה'

**יוצא לאור ע"י
מכון להוצאת דא"ח
של כ"ק מרן רביה"ק זי"ע**

כל הזכויות שמורות
אין להדפיס ולהעתיק
או לצלם אפי' חלק ממנו
בלי רשות מפורשת מהמערכת

הודעה ובקשה
כל מי שיש תחת ידו דברי
תורה ושיחות או הקלטות וכד'
מכ"ק מרן רביה"ק זי"ע
יועיל בטובו לשלוח למערכת

**ניתן להשיג הגליונות
בבתי מדרשינו**

להארות והערות, הנצחות
לע"נ וכדו'
וכן מי שרוצה להשיג את הגליונות
אפשר להתקשר עם המערכת בטל'
בארה"ק: 052-7171932
בארה"ב: 347-4156999
ובמייל: 5388427@gmail.com

ראש השנה

קול השופר מעורר את האדם לשוב אל ה' בעוד
מועד - בטרם יאבד את כח התשובה ח"ו

הדבר נתון צנחירתו היה פרעה נותן לפני ישראל ללכת ממצרים, וכפי שכבר הסכים כמה פעמים לשלחם, אלא שכל פעם הכזיב ה' את לבו, 'וויפיל פרעה האט געזאגט אז ער וועט יא ארויסלאזן, דער ווייל האט אים דער אויבערשטער שווער געמאכט דאס הארץ און ער האט אלץ צוריקגעצויגן און גישט אויסגעפאלגט, ומדוע אס כן הכזיב ה' את עונשו.

בהלכות תשובה (פ"ו ה"ג) מוסיף הרמב"ם ושאל, שאם היה ידוע כלפי שמיא כי פרעה עומד לקרב לצקשתו של משה מה היה הדרך לצקש ממנו להוציא את ישראל ממצרים, הרי אף לפני כן היה גלוי וידוע כי הצקשה לא תפעול שום פעולה כלצו.

הכבדת לב פרעה - בעונש
על ריבוי עוונותיו

ברם, מחסדי הצורה הוא שאם נפל האדם צמטאו ח"ו ופגס את נשמתו עדיין לא אצדה תקוותו, שכן

אשרי העם יודעי תרועה, ה' באור פניך יהלבוך (מהלים פט, טו).

בדברי הזוהר הק' צפרשת צא (ח"צ לב) מצינו דברים אשר נראים ממש כמדרש פליאה, הזוהר הק' עוסק שם צענין מה שצויה הצורה כל עולמים את משה רבינו 'צא אל פרעה כי אני הכצדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אותותי אלה בקרב' (שמות י, א) ומסמיך לכך הזוהר את לשון הפסוק 'אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכו'. והזוהר אומר דרשני, שכן על דרך הפשט אין כל שייכות צין פסוקים אלו, וכפי שכבר התקשו מפרשי הזוהר בדבר.

גם בלשון מאמר הצורה 'צא אל פראה כי אני הכצדתי את לבו ואת לב עבדיו' הרחיבו מפרשי התורה את הדיבור, שהרי אס מה שלא אצה פרעה לשלח את ישראל היה משום שהכזיב ה' את לבו אין שום מקום לענשו על סירובו ואין לכאורה כל סיבה לקיים צו את המשך הפסוק 'למען שתי אותותי אלה בקרב', שהרי אילו היה

הקצ"ה התשובה לחוטא אינו יכול לשוב, אלא ימות ברשעו שעשה בתחילה ברצונו' (לשון הרמב"ם), ודבריו אף מבאר הרמב"ם מדוע נענש פרעה על מיאונו לשלח את ישראל צעוד שכלל לא היתה לו צחירה בדבר, שכן הכזדת לב פרעה היתה פועל יוצא מהפעמים הראשונות שבהם לא אצה לשלח את ישראל, ואז הרי היה הדבר בצחירתו וברצונו.

בדברי הרמב"ם מבואר גם בפירוש הרמב"ן על לשון הפסוק 'ואני אקשה את לב פרעה' (שמות ו, ג), שם כתב הרמב"ן 'והנה פירשו בשאלה אשר ישאלו הכל, אם השם הקשה את לבו מה פשעו, ומבאר באחד מתירוטיו 'כי פרעה ברשעו אשר עשה לישראל רעות גדולות חנם נתחייב למנוע ממנו דרכי תשובה, כאשר באו צוה פסוקים רבים בתורה ובכתובים, ולפי מעשיו הראשונים נדון'.

בתחילת דבריו צהלכות תשובה כתב הרמב"ם כי את עונש איבוד כח התשובה מקבל האדם באופן 'שיחטא חטא גדול או חטאים רבים', ולגבי פרעה מלך מצרים כתב שם הרמב"ם שעונש הכזדת לבו היה בגין עוונותיו הראשונים שהיו בצחירה ובכוונה תחילה, וכמאמר הפסוק 'הצה נתחכמה לו פן ירצה' (שמות א, י).

התורה הקדושה נתנה לנו את העצה של מלות התשובה ובכוחה יכול האדם לטהר את עצמו מכל סיג ופגם, בצחינת הפסוק 'מחתי ואני ארפא' (דברים לב, ט), 'דורך דעם וואם א איר זוהמ תשובה פארגעסט ער פונעם עבר און ער הייבט אן א נייע קאפיטל', אך אם הרצה האדם לפשוע רח"ל, כשעבר על עזירות רבות במספר או על עזירה חמורה שבחמורות, מבאר שם הרמב"ם שזרות העונש על עוונו יכולה להיות שסרבו לקבל את תשובתו ח"ו, 'שמונעין ממנו התשובה ואין מניחין לו רשות לשוב מרשעו, כדי שימות ויאבד בחטאו שיעשה', 'עם איז דא אמאל אן אויסנאם, א מענטש קען צוקומען צו א מצב ח"ו מ'אל גארנישט אננעמען זיין תשובה חלילה'. זאת גופא יהיה עונש האדם, שיטלו ממנו את כח הצחירה לשוב בתשובה לפני הצורא.

הרמב"ם מבאר שם כי זה היה ענין הכזדת לב פרעה, כי מאחר שהרצה לפשוע בחטאים רבים ורעים נטל ממנו הצורא את כח התשובה לשוב לפני ה' וליתן ציד ישראל לנאת מארצו. הצורא יתצרך אף שלח את משה רבינו לעמוד לפני פרעה הגם שלא היה שום מקום לפעול בלבבו לשלח את ישראל 'כדי להודיע לבאי העולם שבזמן שמונע

המהרש"ג נספרו זהב שזא (פר' צא ד"ה כי אני) מסמך לדברי הרמז"ס את מאמר המשנה צאבות (פ"ה מ"ח) וכל המחטיא את הרצים אין מספיקין צידו לעשות תשובה, ומצאך כי כוונת דברי הרמז"ס שעל חטא חמור נענש האדם בצדנת כח התשובה היתה לחותו חטא חמור של 'מחטיא את הרצים' שעל כך הרי אומרת המשנה כי משמים אין מספיקים צידו לעשות תשובה.

המהרש"ג אף מוסיף ומצאך את דברי הרמז"ס שפרעה נענש בהכזבת הלצ ציגין חטאיו הראשונים - שהכוונה היא לחטא חמור זה, שכן פרעה היה חוטא ומחטיא את ישראל, וכפי שמלינו שזעשה שהגיע משה רבינו לנצר לישראל את צורת הגאולה אומרת התורה 'ויאמן העם' (שמות ד, לא), כלל ישראל האמינו בכל כוחם דדברי הצורא, 'דאם פאלק האמא אנגענומען וואם משה רבינו האמא געזאגט, עם איז געווען די אמונה', אך תיכף ומיד לזה פרעה לנוגשיו 'תכזב העבודה על האנשים וגו' ואל ישעו דדברי שקר' (שם ה, ט), ובכך גרם לערער את אמונתם של ישראל

כאשר ראו שעול השעבוד מוסיף להכזיב עליהם, ואף כינה את האמונה בה' וצמשה עבדו כ'דברי שקר' עפ"ל, 'די גאנצע זאך וואס משה רבינו האמא געוויירקט אז ס'זאל זיין די אמונה בשלימות, איז געקומען דער פרעה און דאס אלץ צובראבן'.

פרעה ומזרים החטיאו את לב ישראל והקטו את דעתם מאמונת ה', וכפי שפירש השל"ה הק' (מס' פסחים ביאורי ההגדה, אות קפט צמהדו' יד רמ"ה) את לשון הפסוק (דברים כו, ו) 'וירעו אותנו המזרים' שהמזרים גרמו לנו להיות רעים וחטאים^ה, וממילא התקיים בהם מאמר המשנה שכל המחטיא את הרצים אין מספיקין צידו לעשות תשובה והצורא יתצרך הכזיב את לב פרעה ועבדיו שלא יוכלו לנחור לשלח את ישראל מארצם.

ענין מצות השופר - שלא יתרכו עוונות האדם ולא יאבד את כח התשובה

החינוך צפרשת אמור מצאך את ענין מלות המועד של ראש השנה (מזהו שא) 'שהיה מחסדי האל על צרואיו לפקוד אותם ולראות מעשיהם יום אחד בכל שנה ושנה, כדי שלא יתרכו העוונות ויהיה מקום לכפרה, והוא רצ חסד מטה

א. וכך כתב גם האור החיים הק' (בפרשת כי תבוא על אתר) 'וירעו אותנו - פירוש עשו אותנו רעים כמותם'.

אוועקנעמען פון אים די גאנצע ענין
פון תשובה'.

אם לא יתבונן האדם ויכוון להטיב את
דרכיו הרי מצלי משים יתרבו
עוונותיו ותתמלא סאתו רח"ל, ולנורח
ההתבוננות נריך האדם להתעורר משינת
הזמן ולשוב אל צוראו, כי לולא זאת יכול
הוא להגיע למצב שאין מספיקים צידו
לעשות תשובה ח"ו.

זהו גם ענין מלות תקיעת שופר
שקולתה היא לעורר את האדם
לתשובה ולתיקון המעשים, וכלשון
הרמב"ם (ה'ל' תשובה פ"ג ה"ד) 'אף על פי
שתקיעת שופר צראש השנה גזירת הכתוב
- רמז יש בו, כלומר עוררו ישנים משנתכם
וגרדמים הקיטו מתרדמתכם וחפשו
צמעשיכם וחזרו צתשובה וחזרו צוראכס',
השופר מעורר את האדם מהתרדמה שבה
הוא נמצא צמשך כל ימות השנה, כאשר
רגליו מוליכות אותו למקומות שאינם
ראויים ואין הוא שם על לצ כמה הוא
חוטא ופושע לפני צוראו, 'או א מענמש
מאכט זיך נישט וויסנדיג, זאמלט זיך
דערווייל אן נאך א זאך און נאך א
זאך, און ער קען חס ושלום פארפארן
אינגאנצן, אנקומען צו אזא מין מצב
אז ער זאל מער גארנישט האבן די
בחירה בכלל'.

כלפי חסד, וכיון שהם מועטים מעציר
עליהן וכו', ואם לא יפקדם עד זמן רב
יתרבו כל כך עד שיתחייב העולם כמעט
כליה חלילה'.

מבואר צדצרי החינוך שאם מתרבים
חטאי האדם אין כל כך מקום
לכפרה, ורק אם מועטים הם מעציר
עליהם הצורה ומכפר לאדם על פשעיו,
וציאר הענין הוא לכאורה על פי צדצרי
הרמב"ם המוצאים לעיל, שאם מרבה
האדם לפשוע ניטלת ממנו הצחירה ואין
מספיקים צידו לעשות תשובה, כי אילו
מנל הצורה הרי אין שום טורח לכפר על
עוונות רבים כמועטים.

לצורך כך נתן לנו הצורה צרוצ חסדו
יום אחד צשנה שבו יפשפש
האדם צמעשיו ויקל מעליו את חטאיו
אחת צשנה, וזאת כדי שלא תתמלא סאתו
ולא יטלו ממנו את הכח לצחור לשוב
אל ה'. 'דאם זאגט דער חינוך, אז
מ'דארף אריינצראכטן אין די גרויסע
חסדים פונעם אויבערשמן וואס
האט אונו געגעבן דעם יום טוב פון
ראש השנה, א זמן וואס איז מעורר
אידישע קינדער תשובה צו טאן,
כדי א מענמש זאל ח"ו נישט צו
קומען צו א מצב וואס עם וועט זיך
אנזאמלען ביי אים אזויפיל עבירות,
אזויפיל פארברעכן, אז מ'זועט

צו געקומען צו א מצב - זאל דער אויבערשטער אפהיטן - אז מען האט אונז אוועקגענומען גאר דער גאנצע בח אז מען זאל גארנישט קענען תשובה טוהן'.

עונשו של פרעה היה על עוינותיו הראשונים שגרמו להכביד את לבו

על פי האמור יומתקו על נכון דברי הזוהר הק' המסמין את לשון הפסוק 'אשרי העם יודעי תרועה' למאמר הצורא 'צא אל פרעה כי אני הכדתי את לבו', כי אם ישאל השואל מה היה עונשו של פרעה אם הצורה היה זה שהכזיז את לבו ונטל ממנו את הכח לשוב ולשלה את בני ישראל מארצו - מצאח הזוהר הק' כי עוון פרעה היה שלא לקח את מוסר השופר והרצה חטא על פשע עד שלא היו מספיקים צידו לעשות תשובה, 'דער פרעה האט זיך אזוי פארזינדיגט, אזוי אז ער זאל אפילו נישט קענען תשובה טוהן', ורק על עס בני ישראל אומר הפסוק 'אשרי העם', שכן הם יודעים את ענין התרועה ומתעוררים לקולו לשוב אל ה' בחזקה עוד בטרם תתמלא סאתם.

בני ישראל זכו להשיג את המתנה הנעלית של תקיעת שופר המעוררת אותם לחשב חשבונו של עולם ולהיזכר היכן

גם כל ענייני ומנהגי חודש אלול מיוסדים על ענין זה, לעורר את האדם משנתו שיצוא לשקול את דרכיו במאזני לך, פיוטי הסליחות צאים לעורר את לב האדם לתשובה ולתיקון המעשים, סדר הכפרות ושאר מנהגי החודש מציאים את האדם להתבונן מה פעל במשך תקופת השנה, כמה עוונות ופשעים נערמו על ידו צעת שנתו, וכי אם לא יבערם מלבבו עלול הוא לצוא ח"ו לידי מצב כזה שכלל לא יקבלו ממנו את תשובתו רח"ל.

בלל ישראל קיבלו לידם את המתנה הגדולה של מלות תקיעת שופר, והם 'יודעי תרועה', הם יודעים שאין כוונת המלואה לתקיעה בעלמא, 'דאם מיינט דאך נישט בלויז צו נעמען דעם שופר אין בלאזן', הם יודעים לעמוד על ענין המלואה המצואר צדברי הרמז"ס ומפששים צמעשיהם לראות היכן עומדים הם צקיום התורה והמלואה, כמה נוהרו מלהיכשל צאיסורי הלאזיין וכמה הידרו לקיים את מלואת העשה אשר לזה הצורה לעשותם, אם את המלואת שצין אדם למקום ואם את המלואת שצין אדם לחצרו. הרי עזרה עלינו שנה תמימה, 'מען איז אריבער א קיילעכיגע גרויסע יאר מיט פארשידענע זאכן, ווער ווייסט, מען דארף חושש זיין אז ס'איז

שייך לקוות שישוב פרעה מדרכו הרעה וישלח את ישראל מארצו - נענש פרעו על עוונותיו הראשונים שהרצה לפשוט, כי הם אלה אשר גרמו לו להפסיד את כח הצחירה.

בתובחת מגולה מסמיך הזוהר את לשון הפסוק 'אשרי העם יודעי תרועה' להורות צלצצע על המרחק הרב שיש בין מנהגם של ישראל ובין חטאו של פרעה, כי צעוד שבני ישראל מתעוררים בכל שנה מקול השופר - התמיד פרעה צדרכו הרעה עד שניטל ממנו כח הצחירה. 'פרעה האט זיך פארזינדיגט אזוי ווייט, אז ער איז צו געקומען צו א מצב וואס עס איז שוין נישט געווען ביי אים דער ענין פון תשובה, מען האט דאס שוין צוגענומען, דער עונש איז - דער אויבערשטער זאל אפהיטן - אז מען נעמט דאס אוועק אינגאנצן'.

שמירת ההתעוררות מהימים
הנוראים לבל ימות השנה

עניינם של הימים הנוראים אינו רק לשעתם אלא האדם צריך לאצור בלבבו את התעוררות קול השופר למשך כל ימות השנה, צמוצאי שמחת תורה אין לנו נפרדים מימי התשובה אלא לנו לוקחים אותם אתנו הלאה לקיים צימות החורף

עומדים הם צמילוי רגונו יתצרך, הצורא יתצרך גם נתן להם את ימי התשובה כראש השנה ויום הכפורים ובכך עשה פעולה שלא יצואו ח"ו לידי מצב שיינטל מהם כח הצחירה, צימים הנוראים עורכים בני ישראל את חשבון נפשם ומתהררים בתשובה על כל דבר פשע, אס צדברים הנוגעים אל יחידים ואס צדברים הנוגעים לרבים, ועל ידי זה זוכים הם לחזור ולהתחיל צשורש נשמתם כדבעי.

בזה שאין כן הרשעים אשר אינם חפצים לשמוע אל דבר ה', ובנוסף למה שהם חוטאים לעצמם אף מחטאים הם את אחרים, כדוגמת פרעה אשר הניא את לב בני ישראל מאמונתם צאלוקי עולם, ולא די שלא התצונן להטיב את מעשיו אף עשה את ההיפך וחיפש לערער את אמונתנו צצורא יתצרך שלא נשמע למצוותיו ח"ו, הרי הוא ודומיו נענשים צעונש החמור שאין מספיקים צידם לעשות תשובה והם מתים צרשעם.

זן היא אפוא כוונת הזוהר, כי הגם ש'אני הכצדתי את לבו ולב עבדיו' ולכאורה אין שום מקום לענוש אותם על מילאונס לשלח את בני ישראל ממצרים, מכל מקום מקיים צהם הצורא את ה'למען שתי אמתותי אלה צקרצו'. על אף שכלל לא היה

מנצב עומדים אנו. כל זמן שישאר בלצננו לכל הפחות רושם קל של התעוררות, שהתחייבות לקיום התורה והמלוות עוד תעמוד במידת מה על זוארנו, נוכל להיזהר שלא נרחיק ללכת ולא נגיע למצב שבו יתבטל לגמרי כח בחירתנו כדוגמת פרעה ושאר הרשעים.

אין איתנו יודע בחיזה מדריגה נמצאים אנו, 'מיר ווייסן קיינמאל נישט מאמער מ'איז נישט אין די קאמעגארע וואס מ'האט אונז שוין אפגעווארפן חם ושלום', אך מכל מקום מתפללים אנו ומצקשים מאת הצורה שיחזור חסירה מתחת כסא הכבוד לקבל את תשובתנו בכל מצב שהוא, 'מיר האפן און מיר בעצמן דעם אויבערשמן אז ער זאל מאקע נאך אנגעמען אונזער תשובה'.

אחת היא צקשתנו לפני הצורה יתברך, 'החזירנו בתשובה שלימה לפניך', שזכה לשוב כראוי על כל מה שפשענו ומרינו במלוות שבין אדם לחברו ושבין אדם למקום, הרי לב יודע מרת נפשו כי עדיין מוטלת עלינו מלאכה רבה בתשובה ותיקון המעשים. שנוכל להמשיך להתפלל במשך כל ימות השנה כמו שהתפללו בחודש תשרי וללמוד כמו

והקין את כל מלוות הצורה כראוי, 'מיר דארפן נישט אוועקגיין פון די הייליגע מעג, נאר פארקערט, די הייליגע מעג האבן געדארפט אויף אונז ווירקן אז מיר זאלן ממשיך זיין ווייטער, קיום התורה והמצוות ווי עם דארף צו זיין, עם זאל זיין איין קייט בשלימות'.

לצורך כך גם נתן לנו הצורה זמני תשובה צאמנע השנה כדי שלא תפוג ההתעוררות מיום כפורים זה עד יום כפורים הבא, וכדוגמת ימי השובבי"ם אשר הצדיקים הקודמים סיגפו את עצמם צימים אלו ועמלו לטהר את לבנם צעמל וגיעה כאשר הם גם מעוררים את לבנם של ישראל בצדקות קדשם. הרי הדבר אינו מוצן על פי השכל, הלא יהודים אלו היו נקיים מכל רבצ ולא ראו במחיתתם כל אלו של חטא, אך מכל מקום חששו יהודים אלו שמא כבר הרצו לפשוע, 'זוער ווייסט וואו זיי האלמן שוין', הם חששו ללאת את תקופת החורף צלי תיקון ימי השובבי"ם מחשש שעוד מעט והם צאים לידי המצב שאצד ספרם ותשובתם אינה מתקבלת עוד ח"ו.

בדרבם של צדיקים אלו צריכים גם אנו להתעורר לתשובה ולתיקון המעשים, לקיים צעמנו את ה'עורו ישנים משנתכם' ולעיין היטב צדרכינו בחיזה

שהתורה כוללת כל הטובות שבעולם, 'ק'יין
בעם ערם א'יו נישט פ'ארהאנען/, וא'ין
לנו ש'יור רק התורה הזאת.

שלמדנו בחודש זה, 'ז'אל מען ווייטער
ממשיך ז'יין, בין אדם למקום, בין
אדם לחבירו, איבעראל, וואס ס'זאל
נאר נישט ז'יין'.

ובזכות מה שנשמור חוקיו יתצרך
בעולם הזה ונהיה לאות
ולמופת איך צריכה התנהגותו של היהודי
להיראות נוכח ונחיה ונראה לשני ימות
המשית, 'א'ויף די ריבטיגע ישועה
ש'לימה, מ'אקע ווי מ'יר קוקן ש'וין
אזוי לאנג אר'יים', צ'ישועתם של ישראל
צ'קרוצ, צ'מהרה צ'ימינו, אמן.

יעזור ה' יתצרך שלא תהיה ח'ו שום
שליטה על ישראל בכל מקום
שהם מנלד מבקשי רעתם ושנוכל להמשיך
לקיים את תורת ה' כדרך שקיבלנו אותה
מאבותינו ואבות אבותינו בסדר הקבלה
שתחילתה צ'משה קיבל תורה מסיני
ומסרה ל'יהושע', הרי אנו רואים בחוש

